

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

2022- Nr.

2022-05-26 Nr. (25.3-05Mr)-3-2082

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Išnagrinėjome Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtą ir pateiktą išvadoms gauti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymo projekto Nr. XIVP-485“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Pritariame Nutarimo projekte pateiktoms pastaboms Lietuvos Respublikos kurortų ir kurortinių teritorijų darnaus vystymo įstatymo projektui (toliau – Įstatymo projektas) ir pagal kompetenciją teikiame papildomus pasiūlymus.

1. Siekdami aiškumo, siūlome tikslinti Nutarimo projekto 2.2 papunkčio nuostatas, šiame papunktyje paliekant pastabas tik Įstatymo projekto 14 straipsniui. Atsižvelgus į Nutarimo projekto struktūrą, siūlytina pastabas dėl specialiojo teritorijų planavimo dokumentų ir Nutarimo projektu siūlomų savivaldybės tarybos nustatomų apribojimų dėstyti kituose Nutarimo projekto punktuose.

Siūlome Nutarimo projekto 2.2 papunktį išdėstyti taip:

„2.2. Įstatymo projekto 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybės lygmens bendrajame plane turi būti nustatyta gyvenamoji vietovė, kuriai siekiama kurorto statuso ir kuriai būtina rengti vietovės lygmens bendrąjį planą. **Ši nuostata nesuderinta su Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 14 straipsnio 3 dalies¹ nuostatomis. Siūlytina keisti formuluotę, nurodant, kokie reikalavimai keliami kurorto statuso siekiančiai gyvenamajai vietai (ši veikla turi būti numatyta savivaldybės lygmens bendrajame plane).** Atkreiptinas dėmesys, kad kurortas gali sutapti su savivaldybės teritorija – tokiu atveju rengiamas savivaldybės lygmens visos kurorto teritorijos bendrasis planas, todėl aiškiau būtų Įstatymo projekte nustatyti, kad šiais atvejais (kai visa savivaldybės teritorija yra kurorto teritorija) kurortuose privaloma rengti vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus. Taip pat pažymėtina, kad kurortas ar kurortinė teritorija, kaip gyvenamoji vietovė (jos dalis), pagal Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą priskirtina urbanizuotoms ar urbanizuojamoms teritorijoms, kurios planuojamos kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais, todėl nėra aiškus specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, skirtų kurortų ir kurortinių teritorijų vystymui, poreikio pagrindimas. Planuojamos teritorijos erdvinės struktūros, atskirų jos elementų (viešųjų erdvių, urbanistinių struktūrų, želdynų ir kita) inžinerinės ir socialinės infrastruktūros formavimo principai turėtų būti nustatomi kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose.“

¹ „3. Vietovės lygmens bendrieji planai rengiami savivaldybės lygmens bendruosiuose planuose nurodytoms prioritetinės plėtros teritorijoms – miestams, jų dalims, miesteliams, jų dalims, kaimų ir viensėdžių teritorijoms arba savivaldybės tarybai priėmus sprendimą atitinkamoje savivaldybės dalyje rengti savivaldybės dalies bendrąjį planą.“

2. Atsižvelgę į Įstatymo projekto 20 straipsnio pavadinimą, Nutarimo projekto 5 punkto preambulę siūlome išdėstyti taip:

„5. Dėl želdynų ir miškų planavimo, **rekreacinių teritorijų naudojimo reguliavimo**“.

3. Siūlytina Nutarimo projekto 5.1.1 papunktį papildyti šiomis pastabomis:

Įstatymo projekto 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos „savivaldybės ir vietovės lygmens turizmo ir rekreacijos schemas“ nenumatytos pagal Teritorijų planavimo įstatymo 5 straipsnio 4 dalį, t. y. tokie specialiojo teritorijų planavimo dokumentai nerengiami. Pažymėtina, kad kurortas ar kurortinė teritorija, kaip gyvenamoji vietovė (jos dalis), priskirtina urbanizuotoms ar urbanizuojamoms teritorijoms, kurios planuojamos kompleksinio teritorijų planavimo dokumentais, todėl manytina, kad nėra poreikio rengti atskirus specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, skirtus vien tik kurortų ir kurortinių teritorijų vystymui.

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto 18 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl savivaldybės tarybos privalomų sprendimų „dėl kurortų ir kurortinių teritorijų, įskaitant ir juose esamas saugomas teritorijas, erdvinio miestovaizdžio formavimo, siekiant nustatyti kurorto savitumo ir (ar) kultūrinės tapatybės vertybes, ir skatinti jas atkurti, formuoti kurortų erdvines struktūras, šiuolaikiškai ir kokybiškai jas interpretuojant“ neaiškos, nenurodytas jų taikymas (pažymėtina, kad jos priskirtinos Lietuvos Respublikos architektūros įstatymu ir Teritorijų planavimo įstatymu reguliuojamai sričiai), todėl siūlytina šių nuostatų atsisakyti. Siekiant darnaus teritorijų vystymo, planuojamos teritorijos erdvinės struktūros, atskirų jos elementų (viešųjų erdvių, urbanistinių struktūrų, želdynų ir kita) inžinerinės ir socialinės infrastruktūros formavimo principai turėtų būti nustatomi kompleksinio teritorijų planavimo dokumentuose, kurių rengimą reglamentuoja Teritorijų planavimo įstatymas.

4. Siūlome Nutarimo projekto 5.1.2 papunktį papildyti pastaba dėl Įstatymo projekto 19 straipsnio 7 punkto:

Įstatymo projekto 19 straipsnio 7 punkte siūloma įtvirtinti, kad savivaldybių institucijos „gyvenamosiose teritorijose, kurioms suteiktas kurorto ar kurortinės teritorijos statusas, *tvirtina ūkinės veiklos reguliavimo apsaugos reglamentus*, siekdamos užtikrinti rekreacinių išteklių, aplinkos, žmonių sveikatos apsaugą nuo neigiamo ūkinės veiklos poveikio. Ūkinės veiklos reguliavimo reglamentuose *sudaromi draudžiamų veiklų sąrašai*, nurodomas ribinis taršos dydis, *nustatomi viešosios turizmo paslaugų ir poilsio infrastruktūros įrengimo, statinių architektūros formos ir dydžio, kurie derinami prie vietovės kraštovaizdžio, rekreacinių išteklių naudojimo turizmui ir poilsui reikalavimai*, privalomi įmonėms, juridiniams ir fiziniams asmenims, organizuojantiems ir vykdančioms veiklą rekreacinėse teritorijose bei naudojančioms rekreacinius išteklius“. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra ne kartą pažymėjęs, kad nustatyti ūkinės veiklos draudimus ir ribojimus galima tik įstatymu (pvz., Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu), todėl minėtų nuostatų siūlytina atsisakyti.

5. Siūlome Nutarimo projekto 5.1.3 papunktį papildyti nauja pirmąja pastraipa:

Įstatymo projekto 20 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad kurortuose ir kurortinėse teritorijose „esančių kvartalų detalieji planai rengiami, kai numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti“. Ši nuostata dubliuoja Teritorijų planavimo įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkto² nuostatą, todėl yra perteklinė.

6. Siūlome papildyti Nutarimo projekto 5.1.3 papunkčio pirmąjį sakinį ir jį išdėstyti taip:

² „1. Detalieji planai (ar vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas) rengiami, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus, savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens, jeigu jie parengti, bendruosiuose planuose nustatytoms urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms, kai: 1) numatomas teritorijos vystymas, o numatomiems sprendiniams nepakanka esamos ir (ar) suprojektuotos inžinerinės ir (ar) socialinės savivaldybės infrastruktūros ir ją reikia planuoti;“.

„5.1.3. Įstatymo projekto 20 straipsnio 2 dalyje siūloma savivaldybės tarybai suteikti teisę patvirtinti kurortų ir kurortinių teritorijų reglamentus, tarp jų ir papildomus reikalavimus, susijusius su taikytinomis privalomosiomis želdynų normomis, **pagrindiniais architektūros reikalavimais, taikomiais pastatams, statiniams ir viešosioms erdvėms.**“

7. Siūlome papildyti Nutarimo projekto 5.1.3 papunktį pastaba dėl architektūros reikalavimų:

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai. To paties įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 3 punktą nurodo, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės principu. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Įvertinus Konstitucinio Teismo pasisakymus dėl prievolės ūkinės veiklos draudimus ir ribojimus nustatyti tik įstatymu, siūlytina atsisakyti Įstatymo projektu pateikto siūlymo 20 straipsnio 2 dalyje suteikti savivaldybės tarybai teisę tvirtinti „statinių ir jų priklausinių architektūros ir viešųjų erdvių mažosios architektūros aprašus“. Pažymėtina, kad reikalavimus statybai nustato Statybos įstatymas, o architektūros kriterijai, kuriais pagal privaloma vadovautis, nustatyti Architektūros įstatyme, t. y. šių kriterijų nustatymas nėra savivaldybės tarybos kompetencija.

8. Siūlome 5.2.1 papunktį pakeisti ir išdėstyti taip:

„5.2.1. Įstatymo projekto 18 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad savivaldybės kurortuose ir kurortinėse teritorijose formuoja ir rengia miškotvarkos projektus bei priima su tuo susijusius sprendimus. **Miškų įstatymo 14 straipsnio 8 dalis nustato, kad miškotvarkos projektus rengia ir miškų inventorizaciją atlieka fiziniai ir juridiniai asmenys, valstybių narių kitos organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, ar jų padaliniai Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.** Miškų įstatymo 5 straipsnio 2 ~~dalies 4 punktas nustato, kad Aplinkos ministerija organizuoja ir koordinuoja miškų tvarkymo schemų rengimą, o to paties straipsnio 3 dalies 3 punktas nustato, kad Valstybinė miškų tarnyba tvirtina vidinės miškotvarkos projektus.~~ Nurodytos institucijos, kurios turi atitinkamų miškininkystės srities specialistų, vertina ir tvirtina visus miškotvarkos projektus. Įstatymo projekte nepateikta argumentų, kodėl minėtas funkcijas turėtų atlikti pačios savivaldybės, todėl nematome priežasčių, kodėl minėta funkcija turėtų būti išskirtinai priskirta savivaldybėms.“

9. Siūlome patikslinti 5.2.4 papunktį ir išdėstyti jį taip:

„5.2.4. Įstatymo projekto 18 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad siekis miško žemę kurortuose ir kurortinėse teritorijose, įskaitant ir jose esamas saugomas teritorijas, paversti kitomis naudmenomis arba keisti miškų ribas turi būti suderintas su atitinkamos savivaldybės taryba. Nuo tokio suderinimo dienos laikoma, kad miško žemės naudmenos yra pakeistos, o Vyriausybė šio suderinimo pagrindu, jeigu reikia, atitinkamai patikslina valstybinės reikšmės miškų schemas. Pagal Miškų įstatymo 11 straipsnį miško žemę paversti kitomis naudmenomis galima tik Miškų įstatyme nustatytais išimtiniais atvejais, jei tai nurodyta bendruosiuose planuose ar valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentuose arba šių saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose. Valstybinės reikšmės miškuose miško žemę paversti kitomis naudmenomis galima tik tada, kai miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis yra suplanuotas vietovės lygmens bendruosiuose planuose arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose, arba detaliuosiuose planuose ir Vyriausybė priima nutarimą dėl tam tikrų valstybinės reikšmės miškų plotų išbraukimo iš valstybinės reikšmės miškų plotų. Jei dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis

nuspręstų išimtinai pati savivaldybė, o Vyriausybė turėtų tik formaliai įvykdyti savivaldybės sprendimą ir mišką išbraukti iš valstybinės reikšmės miškų plotų, tokia praktika būtų laikytina ydinga, nes Vyriausybė, **vadovaujantis Miškų įstatymo 4 straipsnio 11 punktu, įgyvendina valstybinių miškų savininko teises ir pareigas**, nutarimu tvirtina valstybinės reikšmės miškų plotų schemas, todėl atitinkamai tik pati Vyriausybė prieš paverčiant miško žemę kitomis naudmenomis turi turėti kompetenciją įvertinti ir priimti sprendimą dėl tam tikro miško išbraukimo iš valstybinės reikšmės miškų plotų.“

Aplinkos viceministras

Danas Augutis

R. Brazdžiūnienė, 8 616 55 061, el. p. ruta.brazdziuniene@am.lt
V. Karašauskis, 8 646 84 725, el. p. viktoras.karasauskis@am.lt
J. Čunderova, 8 695 43 220, el. p. justina.cunderova@am.lt